

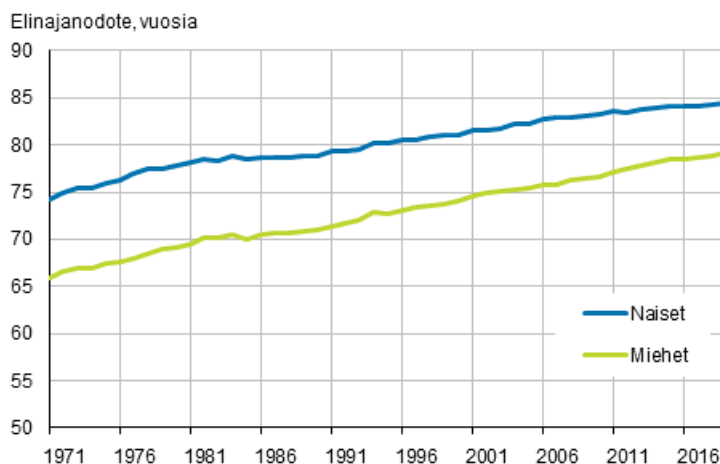
Kuolleet 2019

Elinajanodote

Vastasyntyneiden elinajanodote oli vuonna 2019 pojilla 79,2 ja tytöillä 84,5 vuotta

Tilastokeskuksen mukaan vastasyntyneiden poikien elinajanodote oli 79,2 vuotta ja tyttöjen vastaavasti 84,5 vuotta vuonna 2019. Sekä poikien että tyttöjen elinajanodote piteni vuoteen 2018 verrattuna 0,3 vuotta. Elinajanodote on ikävakioitu tunnusluku, joka kuvaa laskenta-ajanjaksolla havaitun kuolleisuuden tasoa.

Vastasyntyneiden elinajanodote sukupuolen mukaan vuosina 1971–2019

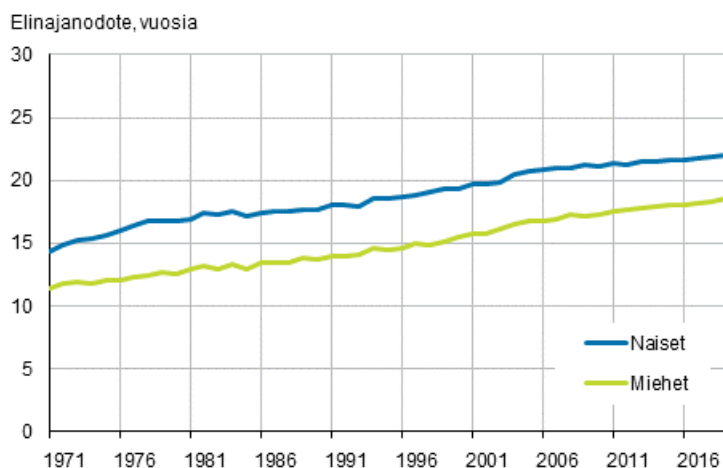

Miehet ovat kirineet elinajanodotteessa naisia kiinni

Vuonna 2019 sukupuolten välinen ero vastasyntyneiden elinajanodotteissa oli 5,4 vuotta. Vastasyntyneiden poikien elinajanodote on viimeisten 30 vuoden aikana pidentynyt 8,5 vuodella ja tyttöjen 5,8 vuodella. Suurimmillaan sukupuolten välinen ero oli 1970-luvun loppupuolella, jolloin se oli yhdeksän vuotta.

65-vuotiaiden miesten elinajanodote oli 18,6 vuotta ja 65-vuotiaiden naisten 22 vuotta vuonna 2019. Verrattuna vuoteen 1988 on 65-vuotiaiden miesten elinajanodote pidentynyt 5 vuodella ja naisten vastaavasti 4,5 vuodella.

65-vuotiaiden elinajanodote sukupuolen mukaan vuosina 1971–2019

Alueelliset erot elinajanodotteessa suuremmat miehillä kuin naisilla

Ajanjaksolla 2017–2019 vastasyntyneiden elinajanodote oli molemmilla sukupuolilla pisin Ahvenanmaalla: pojilla 81,2 vuotta ja tytöillä 85,8 vuotta. Lyhyimmät vastasyntyneiden elinajanodotteet olivat puolestaan pojilla Pohjois-Karjalassa, 77,3 vuotta, ja tytöillä Lapissa, 83,3 vuotta.

Maakuntien väliset erot elinajanodotteissa olivat suuremmat miehillä kuin naisilla. Ahvenanmaalla syntyneen pojan elinajanodote oli 3,9 vuotta pidempi kuin Pohjois-Karjalassa, jossa poikien elinajanodote oli lyhyin. Tytöillä vastaavasti ero maakuntien lyhyimmän ja pisimmän elinajanodotteen välillä oli 2,5 vuotta.

Miesten elinajanodote oli naisten elinajanodotetta lyhyempi kaikissa maakunnissa. Ajanjaksolla 2017–2019 sukupuolten välinen ero oli suurin Kainuussa, jossa miesten elinajanodote oli 6,7 vuotta lyhyempi kuin naisten. Keski-Pohjanmaalla sukupuolten välinen ero oli pienin, 3,9 vuotta.

Sekä miehillä että naisilla vastasyntyneen elinajanodote oli korkein kaupunkimaisissa kunnissa ja matalin maaseutumaisissa kunnissa, kun jaotellaan kunnat tilastollisen kuntaryhmittelyn mukaan. Vastasyntyneiden poikien elinajanodote kaupunkimaisissa kunnissa, 79,1 vuotta, oli noin vuoden pidempi kuin maaseutumaisissa kunnissa, 78,1 vuotta. Kaupunkimaisissa kunnissa vastasyntyneiden tyttöjen elinajanodote oli 84,4 ja maaseutumaisissa kunnissa 84,1 vuotta.

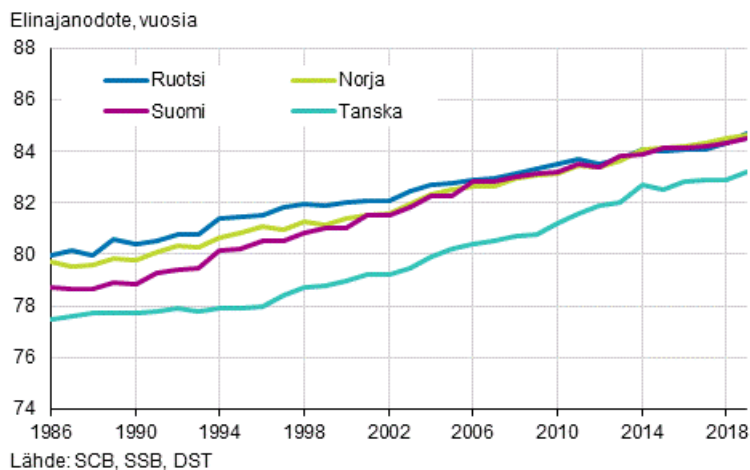
Myös äidinkielen mukaan tarkasteltuna sukupuolten välillä oli eroa elinajanodotteiden pituuksissa ajanjaksolla 2017–2019. Ruotsia äidinkielenään puhuvien poikien elinajanodote oli 81 vuotta, mikä on yli kaksi vuotta pidempi kuin äidinkielenään suomea puhuvien poikien elinajanodote, 78,7 vuotta. Tytöillä ero oli samansuuntainen, mutta ei yhtä suuri. Ruotsia äidinkielenään puhuvien tyttöjen elinajanodote oli 85,4 vuotta ja suomea äidinkielenään puhuvien tyttöjen reilun vuoden lyhyempi, 84,3 vuotta.

Suomalaisnaiset kirineet Ruotsin ja Norjan kiinni elinajanodotteessa 30 vuoden aikana

Pohjoismaiden elinajanodotteita vertailtaessa suomalaisnaiset sijoittuvat hyvin. 30 vuoden aikana elinajanodote on pidentynyt eniten Suomessa sekä naisilla että miehillä.

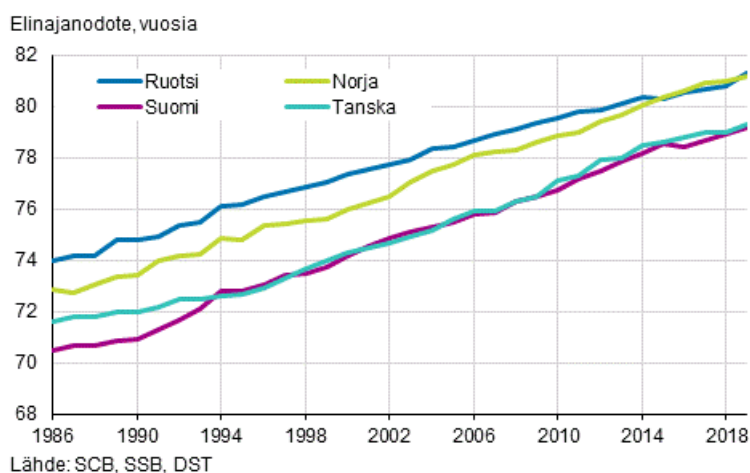
Suomalaisnaiset ovat 30 vuoden aikana kirineet elinajanodotteessa samalle tasolle Ruotsin ja Norjan kanssa. Vuonna 2019 kaikissa kolmessa maassa naisten elinajanodote oli reilut 84 vuotta. Tanskalaisnaisten elinajanodote on pysytellyt alemmalla tasolla koko tarkastelujakson ajan.

Vastasyntyneiden elinajanodote Pohjoismaissa 1986–2019, naiset

1980-luvulla suomalaismiehillä oli Pohjoismaiden lyhyin elinajanodote. 30 vuoden aikana ero tanskalaismiehiin on pienentynyt, mutta molemmissa maissa elinajanodote oli silti vuonna 2019 noin kaksi vuotta lyhyempi kuin Ruotsissa ja Norjassa.

Vastasyntyneiden elinajanodote Pohjoismaissa 1986–2019, miehet

Sisällys

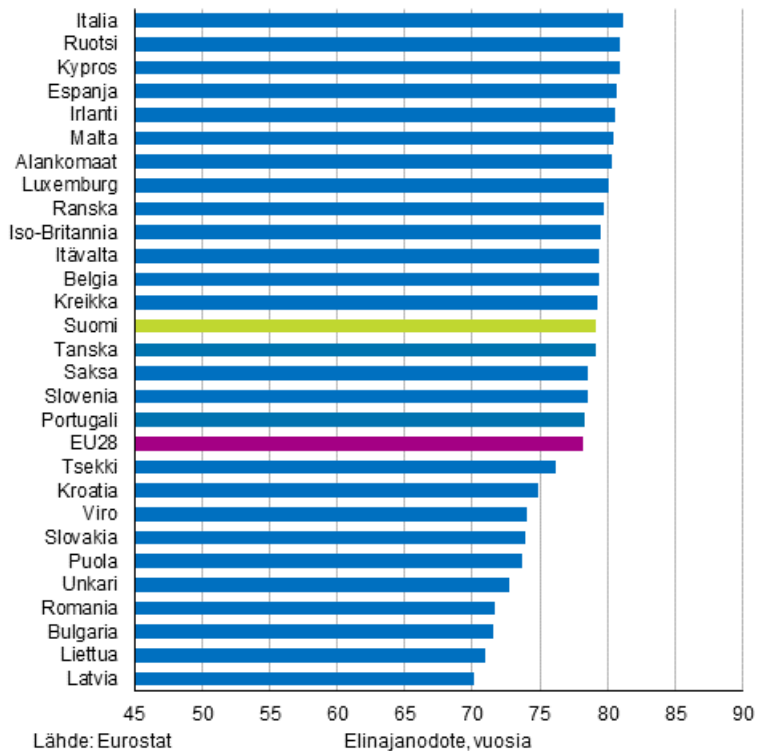
Kuviot

Liitekuviot

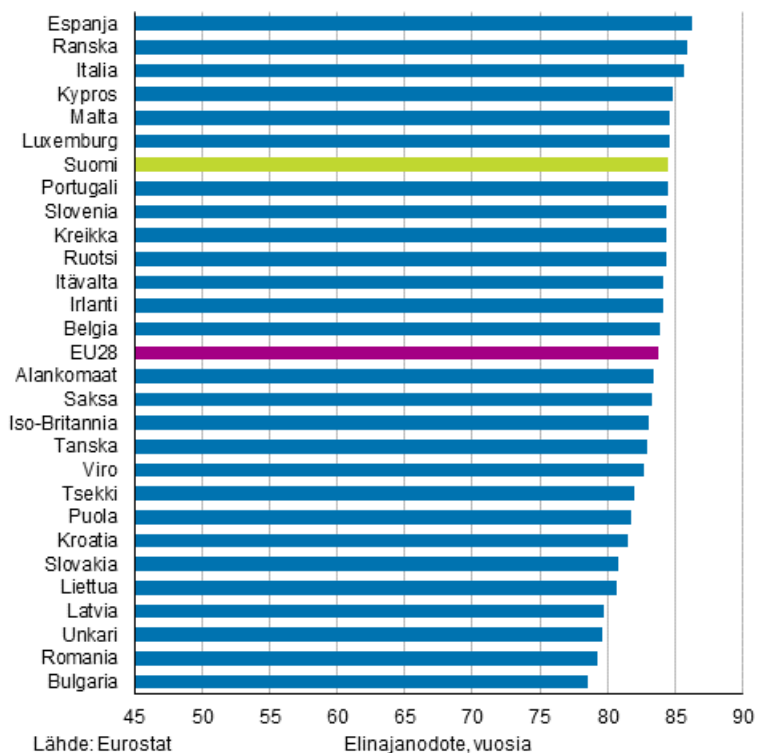
Liitekuvio 1. Vastasyntyneiden elinajanodote EU28-maissa 2018, miehet.....	5
Liitekuvio 2. Vastasyntyneiden elinajanodote EU28-maissa 2018, naiset.....	5
Laatuseloste, kuolleet 2019.....	6

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Vastasyntyneiden elinajanodote EU28-maissa 2018, miehet

Liitekuvio 2. Vastasyntyneiden elinajanodote EU28-maissa 2018, naiset

Laatuseloste, kuolleet 2019

1. Tilastotietojen relevanssi

Suomen väestötilasto perustuu Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämästä väestötietojärjestelmästä saataviin tietoihin. Vuodesta 1975 lähtien Tilastokeskus on saanut väestötiedot Digi- ja väestötietovirastosta (ent. Väestörekisterikeskus).

Suomen viimeinen henkikirjoitus on ajankohdalta 1.1.1989. Sen jälkeen väestötietojärjestelmää on päivitetty muutosilmoituksin. Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (21.8.2009/661). Päättäneen vuoden väestönmuutosilmoituksia odotetaan seuraavan tammikuun viimeiseen päivään asti.

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös väestötilastot. Kulloinkin voimassa oleva Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää väestötilastojen laatijan.

Kotikuntalain mukaan henkilön kotikunta ja asuinpaikka merkitään väestötietojärjestelmään. Kotikunta on kunta, jossa henkilö asuu tai se, jota hän pitää kotikuntanaan asumisensa, perhesuhteidensa, toimeentulonsa tai muiden vastaavien seikkojen johdosta tai johon hänellä on em. seikkojen perusteella kiinteä yhteys (Kotikuntalaki 201/1994.) Väestötietojärjestelmässä väestö jaetaan läsnä- ja poissaoleviin. Läsnäolevia ovat kaikki maassa vakinaisesti asuvat henkilöt. He ovat joko Suomen tai ulkomaan kansalaisia. Poissaolevaan väestöön siirretään Suomen kansalainen, joka muuttaessaan on ilmoittanut olevansa vähintään vuoden poissa Suomesta. Poikkeuksen muodostavat ne Suomen kansalaiset, jotka ovat diplomaatteja, kehitysyhteistyössä toimivia yms. (Kotikuntalaki 201/1994). Väestönmuutostilastoa laadittaessa on otettu huomioon vain tapahtumahetkellä läsnäolevien väestönmuutokset.

Henkilön siirtyminen muualta Suomeen luetaan mukaan väestötilastoon, jos hänen muuttoilmoituksella kotipaikakseen ilmoittama asuinpaikka myöhemmin hyväksytään hänen vakinaiseksi asuinpaikakseen. Selvästi yli vuoden mittaiseksi tarkoitettu oleskelu on yleensä edellytys Suomen väestöön kirjautumiseen. Yhden vuoden mittaiseksi tarkoitettu oleskelu riittää edellytykseksi Suomen väestöön kirjautumiseen, jos on kyseessä EU-maiden kansalainen ja hän on asunut maassa vuoden ennen em. oleskelua. Perustellusta pyynnöstä ulkomaan kansalaisen tiedot voidaan tallentaa myös lyhyen oleskelun jälkeen, jos hänellä esim. on kotikuntalaissa tarkoitettu tilapäinen asuinpaikka Suomessa ja tallentaminen on tarpeen työskentelyyn tai vastaavaan olosuhteeseen liittyvien oikeuksien toteutumisen vuoksi (laki 661/2009).

Kuolleet

Kuolemasta on viipymättä ilmoitettava lääkärille tai poliisille. Terveystieteiden tutkimuskeskityksen tai lääkärin on ilmoitettava tieto kuolemasta väestötietojärjestelmään tai sen ylläpitäjälle. (Laki 1065/2009). Lääkäri kirjoittaa kuolemasta kuolintodistuksen. Jos kuolemansyyn selvittäminen edellyttää ruumiinavausta, oikeuslääkäri laatii kuolintodistuksen avauksesta saatujen tietojen valmistuttua.

Jos lääkärin antamaa lupaa hautaamiseen tai kuolintodistusta ei saada ilman kohtuutonta vaikeutta tai viivästyksiä, poliisi voi antaa, neuvoteltuaan oikeuslääkärin tai lääkärin kanssa, suorittamansa tutkimuksen perusteella vastaavan kuolinselvityksen. Poliisin on viipymättä lähetettävä kuolinselvitys Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja sen on viipymättä ilmoitettava tieto henkilön kuolemasta sille maistraatille, jonka toimialueella vainajalla on ollut kotipaikka. (Asetus 1642/2009)

Kuolleisiin on luettu kuuluviksi vuodesta 2005 lähtien myös osa kuolleeksi julistetuista, kun uusi laki kuolleeksi julistamisesta (127/2005) antoi mahdollisuuden tietyissä tilanteissa paljon entistä nopeampaan kuolleeksi julistamisen prosessiin. Kuolleeksi julistamista voidaan hakea välittömästi katoamisen jälkeen, jos henkilö on ollut kadotessaan välittömän hengenvaaran aiheuttaneessa onnettomuudessa. Kadonneen henkilön kuolleeksi julistamista voidaan hakea myös odotusajan jälkeen, jonka pituus vaihtelee yhden ja viiden vuoden välillä tilanteen mukaan. Odotusajan alkamispäivänä pidetään sitä päivää, jolloin henkilö on ollut tietävästi viimeksi elossa. Kuolleeksi julistamista on haettava siltä tuomioistuimelta, jonka alueella kadonneella oli viimeksi kotikunta. Tuomioistuin tekee myös päätöksen kuolleeksi julistamisesta ja

päivästä, jolloin kadonneen henkilön katsotaan kuolleen. Tuomioistuin vie kuolleeksi julistamisen päätöksen tiedot väestötietojärjestelmään, josta Tilastokeskus saa ne käyttöönsä.

Tilastossa erotetaan ensimmäisellä ikävuodella kuolleet 1000 elävänä syntyneitä kohti eli imeväiskuolleisuus omaksi ryhmäksi. Perinataalikuolleisuudella tarkoitetaan kuolleenä syntyneiden ja ensimmäisen elinviikon aikana kuolleiden määrää 1 000 syntyneitä kohti. Yleisellä kuolleisuusluvulla tarkoitetaan kuolleiden määrää keskväkiluvun 1 000 henkeä kohden. Ikäryhmittäisellä kuolleisuusluvulla tarkoitetaan tietyn ikäryhmän kuolleiden määrää saman ikäryhmän keskväkiluvun tuhatta henkeä kohden. Kuolemanvaaralla jossakin iässä x tarkoitetaan x-vuotiaaksi eläneen henkilön todennäköisyyttä kuolla ikävuoden x aikana.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Suomen väestötilasto perustuu Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmään. Kuoleman tapahduttua terveydenhuollon toimintayksiköt toimittavat tiedot kuolemasta väestötietojärjestelmään. Sairaalat ilmoittavat syntymistä tiedot väestötietojärjestelmään. Maistraatteihin toimitetut tiedot muista väestönmuutoksista tallennetaan ja viedään päivittäin väestötietojärjestelmään. Lasten kastamisista ja avioliiton solmimisista evankelisluterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnat toimittavat tiedot oman alueensa maistraatteihin. Tuomioistuimet vievät tiedot tekemistään avioeropäätöksistä väestötietojärjestelmään. Maahanmuuttovirasto tekee useimmat päätökset Suomen kansalaisuuden myöntämisestä (Kansalaisuuslaki 359/2003) ja vie tiedot päätöksistä väestötietojärjestelmään. Tilastokeskus saa väestötietojärjestelmästä väestönmuutostiedot viikoittain.

Tilastokeskus odottaa tietoja tilastovuoden väestönmuutoksista seuraavan vuoden tammikuun loppuun asti. Tämän jälkeen ilmoitetut tiedot tilastovuoden ja edellisten vuosien väestönmuutoksista sisältyvät seuraavan tilastovuoden aineistoon. Tilastovuodesta 2018 lähtien väestönmuutosaineistojen sisältämiin taustatietoihin odotetaan täydennyksiä tai korjauksia tilastovuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun saakka. Tammikuun lopussa todettu tapausten kokonaismäärä ei kuitenkaan muutu, vaan tietojen täydennysten ja korjausten tarkoituksena on parantaa aineiston laatua.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Yleisesti ottaen Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmää voidaan pitää henkilöiden suhteen erittäin kattavana. Jotta henkilö saa henkilötunnuksen on hänet kirjattava väestötietojärjestelmään. Eläminen Suomessa ilman henkilötunnusta on käytännöllisesti katsoen mahdotonta. Tilapäisesti Suomessa asuvat saavat myös halutessaan henkilötunnuksen. Laillinen työssäkäynti, pankkitilin avaaminen, asioiminen viranomaisten kanssa jne. edellyttää henkilötunnusta. Maastamuuttaneista jää suhteellisen usein tiedot saamatta maastamuuton ilmoittamisen laiminlyönnin vuoksi.

Väestötietojärjestelmää on pidetty yllä henkikirjoituksen lakkauttamisen jälkeen vuodesta 1989 pelkästään väestönmuutosilmoituksin. Tietojen ilmoittamisen oikeellisuudesta kertoo väestötietojärjestelmästä tehty osoitteiden luotettavuustutkimus.

Digi- ja väestötietovirasto on teettänyt Tilastokeskuksella otantatutkimuksia osoitetietojen oikeellisuudesta. Noin 11 000 hengeltä tiedustellaan, onko heidän osoitteensa väestötietojärjestelmässä oikea. Viimeisimmässä vuoden 2012 tutkimuksessa vastanneista 98,9 prosentilla tieto oli oikein.

Kunnallisvaalien yhteydessä ulkomaalaisten äänioikeusilmoitusten palautukset paljastavat yleensä noin 1 000 henkeä, jotka ovat muuttaneet maasta ilmoitusta tekemättä ja ovat siten olleet edelleen tilastoituna väestöön. Maistraatit poistavat heidät väestötietojärjestelmän maassa asuvasta väestöstä ennen seuraavaa vuodenvaihdetta.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Lopulliset väestönmuutostilastot julkistetaan vuosittain huhti-toukokuussa lukuun ottamatta kuolleenä syntyneitä, jotka julkistetaan syyskuussa. Aluejakona on vuodesta 1999 lähtien käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on

tilastoitu yhteen jo edellisen vuoden tilastoihin. Tieto yhdistyneiden kuntien väestönmuutoksista ennen yhdistymistä on saatavilla vuodesta 2003.

Väestönmuutosten ennakkotilasto julkaistaan neljännesvuosittain aina päättynyttä neljänestä seuraavan kuun lopulla. Kuukauden yhteenvetotiedot väestönmuutoksista ovat saatavilla ilmaiseksi noin kolme viikkoa kuukauden päättymisen jälkeen. Kunnittaisia ennakkollisia väestönmuutostietoja on saatavilla maksullisena palveluna kuukausittain. Kunnittaisia ennakkollisia väestönmuutostietoja on ilmaiseksi saatavilla neljännesvuosittain.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Väestön ja väestönmuutosten perustiedot ovat saatavilla kunnittain tai kuntaa suuremmilla aluejaoilla Tilastokeskuksen veloittamattomassa tietopalvelussa osoitteessa:

<http://tilastokeskus.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>

Yleistietoa ja pitkiä aikasarjoja koko maan väestöstä on Väestötilaston kotisivuilla osoitteessa:

<http://tilastokeskus.fi/til/kuol/tau.html>

Väestötilastoja vuodesta 1750 lähtien on digitoitu pdf-muotoon Kansalliskirjaston Doria-palveluun.

[Väestörakenne ja Väestönmuutokset -julkaisuja Doriassa](#)

[Väestölaskenta-julkaisuja Doriassa](#)

Maksullisessa tietopalvelussa on saatavilla eritellympää tietoa väestöstä ja väestönmuutoksista mm. kunnan osa-alueittain. Palvelusta saa lähempiä tietoja osoitteesta:

<http://tilastokeskus.fi/tup/vaestotilastopalvelu/index.html>

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Vertailtavissa olevia alueellisia väestönmuutosaikasarjoja on saatavissa maksuttomasti StatFin-tilastotietokannassa. Taulukoissa ilmoitetaan aina mitä aluejaotusta on käytetty.

Väestönmuutostietoja syntyneiden, kuolleiden ja avioliiton solmineiden määristä on saatavilla vuodesta 1749 lähtien. Vuodesta 1776 lähtien on tietoja synnyttäneistä äideistä viisivuotiskäryryhmittäin ja vuodesta 1936 lähtien kaikista syntyneistä lapsista äidin iän mukaan. Vuoden 1877 tilastouudistuksen myötä kuolleista alettiin keräämään tietoja 1-vuotiskäryryhmittäin, joka mahdollisti tarkkojen kuolleisuus- ja elinajan taulujen laskemisen aloittamisen 1880-luvulta alkaen. Em. tilastouudistuksen ansiosta myös maassamuutosta ja avioeroista alettiin kerätä tietoja vuosittain.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen muissa tilastoissa pohjatietona väestön osalta käytetään väestötilaston aineistoa. Näin ollen Tilastokeskuksen eri tilastot täsmäävät väestötietojen suhteen. Kuolemansyytilastojen kuolemien tilaston luvut poikkeavat aivan vähän väestönmuutostilaston kuolemien luvuista odotusajan erilaisuuden takia.

Lisätietoja

Katariina Heikkilä 029 551 3638
Vastaava osastopäällikkö:
Hannele Orjala

info@stat.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Kuolleet 2019

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-2529 (pdf)